

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 for., pe șese luni 6 for., pe trei luni 3 for.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

ANULŪ L.

N° 89.

Joi, 23 Aprilie (5 Maiu).

1887.

Din cauza S-tel sârbători de mâne ȝlarulŭ nu va apărê până Vineri sêra.

Ungurii și conferența din Sibiiu.*)

III.

Brașovŭ, 22 Aprilie 1887.

Ungurii dela „Kolozsvar“, cari pretindŭ a reprezenta ideile celorŭ dela guvernŭ, susținŭ cã ținerea de conferințe naționale deosebite românesce este o nebuniã.

Pentru Unguri pôte fi o nebuniã, dër pentru Românii este o trebuință, și acesta din simpla causã, cã Românii nu potŭ lua parte la conferințele unguresce, nu înțelegŭ idiomulŭ ungurescŭ, n'au dorințe și aspirațiuni comune cu Ungurii în ceea ce privesce desvoltarea și cultivarea poporului românŭ, prin urmare nici nu se potŭ însufleți pentru libertatea, egalitatea și frățietatea ungurescã.

Numai unŭ singurŭ tîrîmŭ este, pe care Românulŭ și Ungurulŭ trebuie sê-și dea mâna, tîrîmulŭ iubirei de patriã, dër și de pe acestŭ tîrîmŭ voiescŭ Ungurii sê-i înlătura pe Românii, reclamândŭ numai pentru dênșii ca monopolŭ acêstã iubire de patriã.

Intrunirea de conferențe naționale române nu însemnã nicidecum — cum se încercã a amãgi „Kolozsvar“ pe cetitorii sêi — cã Românii arŭ voi sê creeze unŭ statŭ în statŭ. Acêstã intențiune n'au avut-o niciodatã. Martorŭ ne este durerosulŭ lorŭ trecutŭ. Dër intrunirea de conferențe românesce însemnã totuși unŭ lucru mare, însemnã, cã pe teritoriulŭ acestui statŭ trãiescŭ trei milioane de Românii, cari au o individualitate cu totul deosebitã de a Ungurilorŭ și cari numai în libera desvoltare a acestei individualități își potŭ vedê garantatã libertatea lorŭ.

Dêcã este o nebuniã conferența naționalã românã, ce e în ajunŭ de a se întruni, atunci o nebuniã mare suntŭ și sinodele bisericesci, tôte adunãrile literare și sociale române și chiar ședătorile nòstre dela sate, pentru cã în tôte convenirile aceste se cultivã individualitatea și interesele speciale de rassa ale poporului românŭ. Atunci amŭ trebui sê ne reîntòrcemŭ êrãși la propunerea nebunã ungurescã din anii patruzeci, ca limba maghiarã sê fiã introdusã cu forța și în bisericile nòstre.

Și acêsta credemŭ cã și cei dela „Kolozsvar“ nu-o mai ținŭ ađi posibilŭ. De aceea fi sfãtuimŭ, pe ei ca și pe toți Ungurii, cari vedŭ o nebuniã în conferențele românesce, sê-și mai stêmpere necazulŭ și setea de distrugere și sê nu uite, cã ađi nu numai cã trãimŭ în timpulŭ, când marile idei reformatòre ale seculului alŭ 19-lea s'au prefãcutŭ în carne și sânge, ci trãimŭ și în mijloculŭ Europei culte, care, cu tôte veleitățile ei de-a se întòrce la timpii vechiului barbarismŭ, nu va suferi în nepãsare ca sê fiã sugrumatã înaintea ochilorŭ sêi viața individualã a unui poporŭ, care a adusŭ și aduce atâtea sacrificii pentru susținerea acestei monarhii.

Și nu este numai libertatea și egalitatea, care pretinde sê se cruțe și scutescã individualitatea naționalã a Românilorŭ, ci acêsta este chiar o cerință a umanității. Umanitatea nu pôte cere niciodatã dela indiviđi sê se desbrace de individualitatea lorŭ, de caracterulŭ lorŭ specialŭ, cãci dêcã ar face-o acêsta n'ar crea cetățeni liberi, ci sclavi. Postulatulŭ de frunte alŭ umanității este din contrã de a cruța și scuti viața cetățenilorŭ și individualitatea lor. Integritatea caracterului lorŭ naționalŭ este însãși viața lorŭ, pentru cã cu individualitatea încetã și viața. De aceea și vorbimŭ de o viață și de-o mòrte naționalã.

Orî și câtŭ s'ar svêrcoli cei dela „Kolozsvar“ și soții lorŭ, desvoltândŭ teorii una mai absurdã

*) A se vedê Nr. 87 și 88 alŭ „Gaz. Trans.“ din anulŭ curentŭ. — Red.

decãtŭ alta, nu vorŭ putê face niciodatã pe unŭ omŭ cu minte sê credã, cã interesulŭ statului ungarŭ ar fi sê omòre individualitatea naționalã a Românilorŭ.

Și dêcã n'ar fi așa, dêcã politiciii unguri de tagma celorŭ dela Clușiu arŭ veni și bătându-se în peptŭ ca fariseii arŭ esclama: Dòmne feresce, așa ceva nu voimŭ! — atunci le ȝicemŭ:

Dêcã nu voiți sê omoriți individualitatea nòstrã naționalã, atunci dați-i puținã sê se desvòlte liberŭ și neîmpiedecatŭ lângã individualitatea vostrã și nu ne mai chinuiți cu libertatea, egalitatea și frățietatea vostrã, pe care nu-o ceremŭ și nu-o vremŭ!

ȝice însê „Kolozsvar“:

„Este cu neputință ca unŭ statŭ sê susținã nevãlãmata idea libertãții pe sêma unui poporŭ, care voinđu a forma o națiune deosebitã, amenință libertatea și egalitatea celorlaltŭ.“

Intrebãmŭ acum: dêcã Românii formãndŭ o națiune deosebitã în acestŭ statŭ amenință libertatea și egalitatea Ungurilorŭ, cu câtŭ mai multŭ nu trebuie sê amenințe Ungurii libertatea și egalitatea Românilorŭ, când ei nu numai cã formezã o națiune deosebitã, dër își identificã chiar rassa lorŭ cu statulŭ?

Spuneți-ne, domnilorŭ dela „Kolozsvar“, unde mai rãmâne locŭ pentru libertatea limbei nòstre. dêcã idiomulŭ vostru voiesce sê monopolizeze tótã viața și suflarea în statŭ?

Êtã unde ajunge „Kolozsvar“ în desvoltarea teoriei absolutismului ungurescŭ:

„Dorã și Francesii — ȝice elŭ — și Nemții, și Italianii, și inșiși Maghiarii au avut o idee naționalã de ce sê nu pòtã avê și Românii? Adevêratŭ. Într'aceea tôte națiunile aceste au formatŭ sêu au susținutŭ în acêsta idee state deosebite puternice. Dêcã Românii dela noi din intru au același scopŭ, n'avemŭ sê obiectãmŭ nimicŭ contra acêsta, dër nici ei sê nu ia în nume de rêu, dêcã statulŭ ungarŭ tocmai așa se apêrã fața cu ei, cum pòte.“

Va se ȝicã pentru ca sê ne putemŭ folosi de limba și de drepturile nòstre individuale naționale trebuie îndatã sê formãmŭ unŭ statŭ deosebitŭ? Și fiindŭ cã nu putemŭ și nu vremŭ sê-lŭ formãmŭ sê renunțãmŭ la limba și la drepturile nòstre? Formezã Croații unŭ statŭ deosebitŭ de alŭ Ungariei? Constitue Cehii, Polonii etc. state deosebite? Alcãtuit'amŭ noi Românii în anii șeszeci, când ne-amŭ bucuratŭ de drepturi politice-naționale, unŭ statŭ deosebitŭ puternicŭ ardelenescŭ?

Ce alta suntŭ dër palavrele lui „Kolozsvar“ despre „statele deosebite“, decãtŭ mãrturisirea, cã Ungurii dela putere nu vorŭ sê scie de garantarea individualității nòstre naționale în acestŭ statŭ. Dër acêsta o scimŭ chiarŭ din gura corifeilorŭ parlamentului ungurescŭ și nu trebuia sê cetimŭ mai întãiu articolulŭ fòiei clușiene.

Tocmai pentru aceea suntemŭ de acordŭ cu „Kolozsvar“, cã „trebuie sê venimŭ în curatŭ cu scopurile nòstre.“

Dêcã Ungurii ne amenință cu puterea statului, ce-o au în mână, când e vorba de susținerea individualității nòstre, ca națiune deosebitã între marginile statului, atunci le rêspondemŭ: este o putere mai mare și mai durabilã decãtŭ puterea statelorŭ și acêsta este consciința naționalã a unui poporŭ, este dreptulŭ lui eternŭ și neprescriptibilŭ dea avê existența sa propriã și de a și-o apêra, până la ultima rêsufare!

Dêcã Ungurii dela putere declarã statulŭ de-o personalitate afarã de personalitatea celorŭ trei milioane de Românii, le rêspondemŭ, cã și noi Românii avemŭ drepturi asupra statului în care trãimŭ și pentru care amŭ adusŭ și aducemŭ atâtea jertle, de aceea nu vomŭ admite niciodatã, cã statulŭ pòte sê aibã interese deosebite de ale nòstre.

Dër cei ce au puterea în mână ne amenință

cã „statulŭ“ se va apêra contra nòstrã cum v'aputê. Ei bine, atunci nici nouê nu ne rãmâne alta decãtŭ sê ne apêrãmŭ cum putemŭ.

De aceea respingemŭ sfatulŭ, ce ni-lŭ dau cei dela fòia clușianã, ca la conferența „sê nu amestecãmŭ drepturile cetățenesci cu cele de natura dreptului publicŭ.“

Așa numitele drepturi cetățenesci au ajunsŭ a fi în cei douêzeci de ani din urmã maghiarizate; de aceste drepturi ađi numai Ungurulŭ sê pòte folosi cu succesŭ pentru apêrarea și cultivarea naționalității sale.

Este prin urmare neapêratŭ de lipsã sê ne bucurãmŭ de drepturi publice, ca sê pòtã fi garantatã și existența naționalității române între marginile acestui statŭ; și aceste drepturi le vomŭ pretinde mereu în gura mare, și în coseceniã vomŭ stãruî în rezistența nòstrã legalã sê se restabilescã *autonomia țerii Ardelului*, singurulŭ mijlocŭ și singura garanția de-a fi scutitã individualitatea nòstrã naționalã de atacurile și loviturile necurmate ale pașalelorŭ unguresce!

Brașovŭ, 21 Aprilie (3 Maiu) a. c.

Ni s'a fãcutŭ imputarea din partea colegilorŭ noștri din Sibiiu, cã în ajunulŭ conferinței „amŭ voi cu ori-ce prețŭ sê accentuãmŭ unŭ nou conflictŭ în partidulŭ nostru“ și s'a adusŭ ca argumentŭ pentru acêstã cutezatã afirmare, cã ne-amŭ fi pusŭ în opozițiune cu comitetulŭ centralŭ electoralŭ alŭ partidei naționale române și acum în urmã și cu dumnealorŭ.

Luãmŭ ca martori pe cetitorii noștri, cari de apròpe ȝece ani, de când acestŭ diarŭ se aflã sub actuala conducere, au urmãritŭ cu atențiune munca și stãruințele nòstre, sê ne spunã în consciință, dêcã vreodatã în acestŭ lung intervalŭ amŭ provocatŭ noi vr'unŭ conflictŭ, fiã câtŭ de micŭ, în simulŭ partidei și alŭ națiunei nòstre și dêcã nr din contrã totdeuna amŭ lucratŭ cu credință și cu devotamentŭ pentru a face sê se unescã forțele nòstre și sê se cimenteze solidaritatea nòstrã naționalã.

Își vorŭ aduce aminte cetitorii noștri, cã în periodulŭ dinainte de 1881 noi amŭ fostŭ aceia, cari amŭ combãtutŭ mai aspru atitudinea comitetului electoralŭ de p'atunci, cerêndŭ sê se reculêgã și sê facã posibilã întrunirea unei conferențe, care sê dea o direcțiune seriòsã politicei nòstre și sê organizeze partida naționalã românã.

Dêcã la 1881 s'a pututŭ face ceea ce s'a fãcutŭ, atunci fãrã a comite unŭ actŭ de nemo-destiã, putemŭ afirma, cã mai vêrtosŭ organulŭ nostru a contribuitŭ la acêsta prin leala lui atitudine.

Este o straniã aparițiune, cã tocmai aceia, cari se laudã în gura mare, cã ei se punŭ în conflictŭ cu tótã lumea, vinŭ sê ne acuse pe noi, cã amŭ voi „sê accentuãmŭ conflicte“.

Și pentru ce?

Pentru cã amŭ constatatŭ ceea ce au constatatŭ alegătorii români de pretutindenea, cã comitetulŭ din Sibiiu de rëndulŭ acesta nu a còrrespunsŭ pe deplinŭ așteptãrilorŭ lorŭ în privința pregãtirilorŭ pentru conferența nòstrã generalã electoralã și pentru cã amŭ susținutŭ și apêratŭ cu tãria, ceea ce amŭ susținutŭ și apêratŭ întotdeuna: principiile nòstre naționale și solidaritatea nòstrã în lupta pentru realizarea lorŭ.

Cãci dêcã este ca solidaritatea dintre noi sê nu rãmânã numai o dorință pe hãrtiã în vecii vecilorŭ, credemŭ și suntemŭ convinși, cã ea trebuie sê se întemeieze pe nisce principii comune tuturorŭ, și aceste principii, esența și temelulŭ ei, trebuie sê le respectãmŭ și sê ne închinãmŭ lorŭ cu toții. Persònele trebuie sê disparã cu desêvêșire dinaintea marilorŭ și nestrãmutelorŭ principii ale luptei nòstre solidaritate naționale!

A face opozițiune lealã acolo unde cere tre-

buința este, după noi, o datoriă de frunte a unor publiciști conștiențioși, dăr această nu însemnă încă că ne-am fi „pusi în opozițiune față cu comitetul”.

Din contră, suntem de firmă părere, că în opozițiune cu comitetul s'au pus aceia, cari de-o parte simulau a fi susținătorii lui, ér de altă parte își continuau lucrarea de subminare, accentuându mereu conflicte personale și zăpăcindu lumea cu șovăirile lor în cestiunile principiare naționale.

Cu atât mai mult n'am putut să ne punem în opozițiune cu comitetul, cu câtă conducătorul fôiei noastre fiind ales membru de cătră comitet în érna anului 1884 a făcut în susul câțva timp parte din acest comitet, dovedindu prin această, că departe de a fi contrarul comitetului, a fost gata să conlucre cu el în serviciul partidei noastre naționale. Dăcă mai târziu, vedându că din anumite împrejurări această conlucreare i s'a făcut imposibilă, s'a retras din sinul comitetului, nu s'a retras ca contrar, ci dând asigurarea că și în viitor va sprijini orice acțiune sănătôsă și energică a acestui comitet.

N'am amintit până astăzi nimic despre această. Causa a fost tocmai, că am voit să evităm accentuarea unui conflict de vederi, care pôte ar fi contribuit a slăbi autoritatea comitetului.

Astăzi însă, când delegații aleși pentru conferința noastră, ce se va întruni Sâmbătă, își pregătesc geamantanele ca să plece la Sibiu, nu mai pôte exista nici o temere de felul acesta. De aceea vedându-ne loviți în sentimentele noastre cele mai curate românesce, prin imputările nedrepte, ce ni se fac, ne sêmțim datorii de a împărtași publicului nostru scrisoarea, prin care redactorul fôiei noastre și-a motivat înaintea comitetului din Sibiu demisiunea sa, scrisoarea din care se pôte vedé clar și limpede ideile și sentimentele, de care este condus față cu comitetul.

Éta această scrisoară în totu cuprinsul ei:

Domniei Sale, Domnului Georgiu Barițu,
președinte al comitetului electoral permanent etc. etc.
în Sibiu.

Domnule Președinte!

Nu fără óre-care surprindere am primit scrisoarea Domniei Vóstre, prin care împreună cu ceilalți membri ai comitetului electoral permanent, domiciliat în Sibiu, mă invitați la ședința plenară pe ziua de 23 Decembrie st. n. cu tóte că, precum bine Vê este cunoscut, în ultima ședința plenară dela 27 Iunie st. n. 1886 am declarat, că nu mai pot face parte din acest comitet.

Vê veți aduce aminte, că totu atunci, făcându-se din partea Domniei Vóstre observarea, că prin retragerea mea și din cauză că nu sosiseră toți membrii esteri, comitetul nu va mai puté lua decisiuni valide, conform regulamentului ce și l'a făcut, m'am simțit îndemnat a declara, că pentru ca să nu se impede lucrarea comitetului, sunt gata a lua parte până la sfârșit la acea ședința generală, dăr stăruesc în demisiunea mea.

Totu-odată vedându însemnatele deosebiri de vederi, ce există între mine și D-Vóstră, Domnule Președinte, precum și între mine și alți domni membri în unele cestiuni principiare și mai ales în privința misiunii comitetului, am dat expresiune intențiunii de a Vê espune și în scrisoarea mea retragerii mele.

Profitu dăr de această ocaziune, spre a Vê arăta încă odată, ce m'a îndemnat a mi depune în ședința plenară dela 27 Iunie mandatul, cu care m'a fost onorat înainte c'unu an și jumătate.

Onoratul comitet a binevoit a mă alege cu unanimitate de voturi ca membru în locul altui domn, care repășise, și despre această alegere am fost înștiințat la finele lui Noemvre 1884, când totodată fui invitat la o ședința plenară în Sibiu, la care m'am și grăbit a lua parte.

Încă de atunci am trebuit să fac neplăcută experiență, că opiniunile membrilor comitetului se deosebesc chiar în cestiuni de principiu, ér mai ales în ceea ce privea modul de procedere și activitatea ce trebuie să o desvolte comitetul.

Din érna anului 1884 până în Iunie 1886 nu s'a mai ținut nici o ședința plenară.

Causele le cunosc.

După atâta timp eram în dreptu a aștepta, că cel puțin în această ședința din Iunie 1886 se va face un pas serios din partea comitetului spre împlinirea misiunii cu care a fost încredințat, dăr afară de unele afaceri de ordine secundară, comitetul nici de astădată n'a luat măcar o singură hotărâre de însemnătate.

Din discursurile ce s'au încins în cele două ședințe ținute în 26 și 27 Iunie a. c. m'am câștigat însă

preste această convingerea, că în sinul comitetului predominesc nise păreri, cu cari vederile mele nu se unesc nicicicum.

În special din partea D-Vóstre, D-le Președinte, s'a enunțat părerea, că comitetul trebuie să reprezente în mod colectiv tóte vederile ce s'ar manifesta în sinul alegătorilor români din țară și că mâinile lui sunt legate, în ceea ce privește acțiunea sa, de votul eventual al majorității conferinței.

Prin această enunțare s'a pus cestiunea pe unu tărâm, pe care nu mai pot conlucre în comitet. deórece eu sunt de părere, că comitetul nostru, ca să-și pôte împlini chemarea, trebuie să fiă un trup și suflet în cestiunile principiare. După ce comitetul pörtă numirea de „comitet al partidei naționale” și după ce nu pôte exista deosebire de vederi în sinul unei partide, când este vorba de programă și de executarea ei, urmésă după mine, că comitetul trebuie să fiă compus din elemente omogene și că lucrarea lui pe temelul programei nu pôte fi espusă casualității și capricielor majorităților accidentale.

Mai departe s'a ivit în sinul comitetului părerea, că activitatea lui ar fi restrânsă numai la alegerile electorale. Nici cu această părere nu pot consenți, deórece țin, că o datoriă capitală a comitetului a fost și conducerea alegerilor municipale, de cari însă, cum vedem, de loc nu s'a ocupat.

Cu adevărată consternare am mai audit exprimându-se și sprijinindu-se afară de această în comitet părerea că mai bine este să nu se lucreze, să nu se facă atâta șgămot, pentru că la din contră s'ar escita numai opozițiunea și mânia guvernului!

După tóte aceste și după ce m'am convins, că în două ședințe generale, ținute în timp de unu an și jumătate comitetul n'a putut lua nici o hotărâre seriosă cu scopu de a satisface grele sale chemări; mai departe, după ce m'am convins — ca să întrebunțez propriile D-Vóstre cuvinte — că „nu ne putem înțelege”, nu mi a mai rămas altă decât a mi da demisiunea ca membru al comitetului.

Am fost dator a o face această și față cu numeroșii mei amici de principii din țară, cari sunt în dreptu a cere să le dau sêmă despre toți pașii, ce-i întreprind în serviciul cauzei naționale.

Domnule Președinte! Espunându aici, și în scris, cu tóta sinceritatea motivele ce m'au constrins să ies din comitet, Vê rog a le împărtași și celorlalți domni membri și a primi cu toții asigurarea din partea mea, că și de aci încolo, ca și în trecut, de câte ori se va tracta de o cestiune principiară și de o acțiune sănătôsă și energică în apărarea cauzei naționale, comitetul pôte conta pe sprijinul meu.

Mulțumindu-Vê D-Vóstre și celorlalți domni membri ai comitetului pentru încrederea, ce a-ți avut-o în mine, când m'ați ales ca membru și acum din nou, când mă chemați la ședința proiectată, Vê asigur de deosebită stimă și considerațiune ce Vê-o păstrez, d-le Președinte, și Vê rog să primiți aceste rânduri ca isvorite din inimă curată.

Brașov, 9 (21) Decembrie 1886.

Dr. Aurel Mureșianu.

Nu credem că cineva, care știe să judece nepreocupat, va puté deduce din această scrisoară, că am fi contrarii comitetului. Dăr afară de această, dis'am noi vreodată, ca alegătorii români să nu asculte de comitet? Nu i-am sfătuit din contră să urmeze în cea mai mare grabă convocărilor lui, să se constituie și să a-légă delegați pentru conferința noastră generală?

De aceea, să ne lămurim.

După ce am sprijinit în mod leal și conștiențios acțiunea din urmă a comitetului, exprimându numai părerea de réu că nu a fost mai grabnică și mai energică, trebuie să respingem cu indignare imputarea, ce ni se face.

Cât pentru persoanele, cari fac parte din comitet, n'am încetat niciodată de a le conserva sentimentele de stimă, ce-o datorim pozițiunii și meritelor lor din trecut. Dăr alte sunt persoane și alte principiile, altu este respectul cătră persoane și altu respectul ce-lu datorim sântei noastre cauze după cea mai bună a noastră convingere!

Depart de noi să accentuăm conflicte, am lucrat și vom lucra întotdeauna pentru aplanarea lor, cerându dela ori și cine se-și jertfescă susceptibilitățile séu ambițiunile sale personale pe altarul solidarității naționale, fără de care poporul nostru niciodată nu-și va puté ajunge ținta sa.

Dăr nu putem pretinde dela nimeni să-și jertfescă și principiile sale, precum nu putem pretinde dela nimeni de a stărui pentru o solidaritate aparentă, esterióră, când elu este pe deplin convins în inima lui, că o astfel de so-

lidaritate necum să-i aducă folos, dăr pôte numai să strice cauzei naționale.

Solidaritatea noastră națională, proclamată de conferințele noastre naționale din 1881 și 1884, se întemeiază pe marile principii depuse în programa noastră de acțiune.

Să ținem dăr susu stégul pe care sunt scrise principiile luptei noastre naționale, ce de veacuri o purtăm; să-lu ținem cu tăriă și cu bărbăția și în jurul lui să ne grupăm cu toții, căci este stégul românismului, este drapelul celu sfântu al solidarității Românilor a-supriți!

SCRILE DILEI.

Învățătorul școlii populare din Berekszo, Ban Lajos, fu decorat din partea Maiestății Sale cu crucea de argint pentru merite. „Kolozsvar” observă, că numitul învățător a fost vrednic de această distincțiune fiindcă de 42 de ani luptă pentru creșterea și maghiarizarea tinerei generațiuni. Cu tóte acestea în articolul de fondu al aceluiași număr, „Kolozsvar” își exprimă speranța, că dóră deosebitele confesii și naționalități vor fi aflate, că nici într'o privință nu sunt amenințate, că e cu totul nebasată frica de maghiarizare și că „Kulturgylet”-ul nici într'o privință nu tinde la slăbirea ori nimicirea Nemaghiarilor. — Nu vréu „patrioții” nici să se slăbescă nici să se nimicescă, ci numai să se maghiarizeze. Ce nevinovată întreprindere! Dăr pofta 'n cuiu.

—x—

Se vorbește, dize „Sieb. D. Tgblt.” că la tómnă a. c. regimentul 31 de infanterie se va întorce din Viena érași în garnisona sa originară Sibiu, ér regimentul 82 de infanterie va fi translocat din Sibiu la Pola.

—x—

La tribunalul de aci s'a instituit unu aiu doilea postu de conducător al cărților funduare, din cauza multelor lucrări, și în acestu postu a fost numit, de cătră ministrul de justiție ung., fostul ajutor de conducător al cărților funduare, d. Stefan Udvarnoky.

—x—

La reprezentațiunea dela 28 Aprilie n. în opera din Pesta s'a petrecut unu scandalu. Tenoristul ceh Broulik a fost fluerat de o parte de publicu. Se dize că scandalul a fost inscenat de intendantul operei contele Keglevich, care stă în relațiuni încordate cu Broulik. Foile guvernamentale combat această acuzare făcută intendantului. În séra următoare n'a cântat Broulik, deórece era temere de demonstrațiuni. Se vorbește că acestea se vor repéti îndată ce va păși érași pe scenă tenoristul ceh. — Semnu alu timpului!

—x—

În luna trecută s'au depus la institutiunile de bani din locu fl. 357,160 și s'au ridicat fl. 370 748.

—x—

Protocolul congresului naționalu bisericescu ordinaru alu metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, întrunitu la Sibiu în 8/20 Iunie 1886, a éșit de sub tiparu în edițiunea metropoliei și se pôte procura cu unu florin v. a. Acestu protocolu este tipărit pe 366 pagini și cuprinde: Protocolu ședințelor I—XIX. Apoi cu aceluș: a) convocarea congresului; b) cuvântu presidialu de deschidere; c) raportul generalu alu consistorului metropolitanu, ca senatu strinsu bisericescu; d) raportul generalu alu consistorului metropolitanu din ședința plenară; e) reprezentațiune în cauza proiectului de lege privilegii la regularea învățământului în gimnasil și în școlile reale; f) reprezentațiune pentru modificarea proiectului de lege despre școlile medii, prelucratu de comisiunea școlară a casei reprezentanților Ungariei; g) reprezentațiune în obiectul revindicării fondului de pensii pentru învățătorii populari confesionali; h) reprezentațiune pentru revindicarea caracterului confesionalu alu școlilor populare din fostul confiniu militaru bănăeanu; i) raportul generalu alu consistorului metropolitanu, ca senatu școlaru; k) raportul generalu alu consistorului metropolitanu, ca senatu episcopescu; l) regulamentu pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în metropolia gr. or. română; m) raport generalu despre administrarea fundațiunii lui Gojdu în anii 1881 până 1884; n) testamentul lui Emanoilu Gojdu; o) reprezentațiune în obiectul literelor fundațiunii lui Gojdu; p) literale fundațiionale ale fundațiunii lui Gojdu.

—x—

Tribunalul din Clușiu a condamnat de curându la trei luni închisore pe unu țeranu român, fiindu că alungase cu toporul și cu furca de gunoiu pe unu esecutoru, care voise să-i facă secestru.

—x—

Fișpanul comitatelor Solnocu-Doboca și Bistrița-Năsăud, Banffy-pașa, a făcut cunoscut printr'o circulară — dize „Ellenzek” — că elu, pașa, e numit

președinte pentru direcțiunea districtului ardeleanu al societății de asigurare pe acții francesă-ungurească. Banffy-pașa dăce în cerculară, că această societate „a încetățenit pe tărâmul asigurării concurența ce se întemeiază pe baze de afaceri sănătoase și solide și a spartu monopolul”. „Ellenzek” consideră această pășire a unui fișpanu a patru comitate ca o reclamă ce nu se poate îngădui, ca o suspiciune a celorlalte societăți de asigurare și ca o încetățenire a monopolului, fiindcă pe lângă slăbiciunea omenilor și după placul solgăbirilor și notarilor de cercu în curându s'arū schimba pretutindena în ținutul puterii sale tablele altor societăți de asigurare cu tablele societății recomandate de el.

—x—

Pe părintele *Alexe Popoviciu* din Sepsî St. Georgi l'a „pricopsit” ministrul Trefort cu 60 fl. — De ce părinte?

—x—

Subjudele din *Mediașu*, Karl Heidendorf, lăsa pe practicantul său să țină pertractări și să pronunțe sentințe. Tabla r. din Tergu-Mureșului trimise subjudelui pentru această procedere un avertisment. Curia r. însă îl condamnă la 10 fl. amendă.

—x—

Jidovul Lad. Goldberger a comis mai multe înșelătorii, sub falsul nume de contele Wenckheim, în Seghedin, Pojund și alte localități. Curios e, că „contele Wenckheim” a comis înșelătoriile în aceeași țară, 28 Aprilie n., și în Pojund și în Seghedin. Poliția îl urmărește, er tribunalul va lămuri lucrul, cum a putut fi „contele” în aceeași țară în cele două orașe.

—x—

Teatru ungurescu. Astă-seră se va juca „Domnișorul Irma”, piesă comică cu cântări în 4 acte, de Verlessy, er mâne-seră, Joi, operetă: „Baronul Țiganu”.

Delegații pentru conferința din Sibiu.

Huniadóra, 1 Maiu 1887.

Alegătorii români din cercul electoral al Hunedorei în conferința ținută la 1 Maiu s. n. a. c. au ales de delegații ordinari pentru conferința generală a alegătorilor români din Ungaria și Transilvania, ce se va ține în Sibiu la 7 Maiu st. n. a. c. pe d-nii: *Franciscu Hossu Longin*, avocatul din Teva, și pre *Nicolau Munteanu*, proprietarul din Hunedóra; er de delegat suplente pe d-nul *Alesadru Dima*, proprietarul din Hunedóra; restituindu-se totodată și clubul electoral pe periodul de 5 ani.

Ioan Popu, protopopu.
președinte.

Nicolau Stachița,
notar.

Conferința electorală română din Deșiu a ales ca reprezentanți la conferința generală din 7 Maiu dela Sibiu pe următorii domni: Din Deșiu: *Augustu Munteanu*, *Gabrielu Manu*; suplenti: *Remusu Roșca*. Din Ileana mare: Dr. *Teodoru Mihali*. *Ioan Slavici*; suplenti: *Petru Cherebețiu*. Din Lăpușu: *Theodoru Hermanu*, A. *Nicoră*; suplenti: *Dumitru Dragoșu*. Din Betleanu: *Nicolau F. Negruțiu*, *Mihailu Făgărășianu*; suplenti: *Simeon Popanu*. Din Iclod: *Grigoriu Stețiu*, *Ioan Hăteganu*; suplenti: N. *Birlea*, S. *Coroianu*, cari s'au îndatorat să participe negreșit la aceea adunare, ordinarii ori suplenti. S'a pronunțat apoi susținerea solidarității și a programului din 1881 și 1884 — Raportul detaliat va urma în numărul viitor.

Conferința

Alegătorilor români din cercul electoral de deputați dietal al Vințului de jos, conchemată pe 30 Aprilie st. n. a. c. 1887 în Vințul de jos, a ales de reprezentanți la conferința electorală generală română conchemată pe ziua de 7 Maiu st. n. a. c. 1887 la Sibiu ca membrii ordinari pe d-nii:

1. Dr. *Avramu Tincu*, avocat în Orăștia.

2. *Rubin Patia*, avocat în Alba-Iulia, cu observarea că, dacă acei doi Domni voru fi aleși și intr'alte cercuri pentru numita conferință generală, seu dacă dintr'alte impedecări nu voru pute lua parte la aceea, ca acestu cercu la nici unu casu se nu rămână nerepresentat în aceea conferință generală română, a ales și doi suplenti și anume lângă Domnul Dr. Tincu s'a ales de suplenti Domnul *Victoru Torțășanu* oficiant în cancelaria arhiepiscopale gr. or. în Sibiu, er lângă Domnul Rubin Patia s'a ales de suplenti Domnul *Septimiu Albini*, profesor la școala de fete în Sibiu. Vințul de jos, în 30/4 1887.

N. Maniu, președinte.

I. Pleșia, notar.

Încă o comună română arsă.

Alba-Iulia, 2 Maiu 1887.

Comuna vecină Ciugudului mureșan, locuită exclusiv de plugari români, nu mai există. Er în orele de după amăzi, izbucnind focu s'au mistuit toate casele și supraedificatele și ați numai șapte case mai stau — der și aceste lipsite de alte clădiri economice, care tote împreună cu gardurii s'au prefăcut în cenușă.

N'au putut bieții omeni afară de vestmintele de pe trup să mântue ceva dinaintea focului infuriat, care

ca părjolut, în scurtu timp se lăți peste toate locuințele aflătoare întră singură liniă — de ambele părți ale drumului.

Daunele încă nu s'au putut erua, însă acele trebue să fiă forte mari considerându-se cumcă toate unele de casă, bucate și nutrețu nu au remas nici unui locuitor.

Acăsta fatalitate i-a adus pe mulți la sapă de lemn și cu greu se voru pute repara daunele, ba decă simțul de caritate nu va ajuta, mulți sunt espuși chiar lămetei.

În orașul nostru deja s'a făcutu ceva început spre ajutorarea nenorociților, însă fără unu concurs mai mare cu greu se va ajunge scopul de a mulcomi măcar lipsele cele mai ardețore. Dreptu aceea speru, că apelul, ce credu că se va îndrepta cătră publicul român, va ave o sprijinire călduroasă.

Marcelu.

Școlile românesce din Macedonia.

(Fine.)

A patruspredecea școlă s'a deschis în anul 1880, în Magarova, de cătră d. D. Abeleanu, care acum este permutat la școala din Crușova, și acum institutor la acea școlă se află d. D. Ionescu, născut în Magarova, a fost mai înainte învățator la școala din Perlepe și la 1881 s'a permutat la școala din Magarova, care acum are 24 elevi.

A cincispredecea școlă s'a deschis în anul 1880, în Băeasa, sat pe deplin românescu situat în muntele Pindu în Epiru, de cătră d. D. Șumbă, elev al școlii macedo-române dela sfinții Apostoli Școala are 20 elevi

A șesepredecea școlă s'a deschis în anul 1880 în Samarina, orașel pe deplin românescu situat în muntele Pindu. Învățătorul ei este d. Ionu Șomă Tomescu, permutat dela școala din Avdela, avându de ajutor în anii trecuți pe d-nii D. Cuvati și I. Hondrozum, er acum pe tinerul Papa Ionu, elev din clasa II-a din gimnasiul român din Bitolia. Această școlă funcționează numai vera în Samarina, ca și școlile din localitățile înmuntose, Avdela, Petivoli și Călive, er ierna școala se ține în satul Vlahoianii, în Tesalia, de d. Ionu Șomă Tomescu, unde petrecu ierna mai multe familii române din Samarina. Școala acesta numără 80 elevi.

A șeptespredecea școlă s'a deschis în anul 1880 la Furca, sat românescu în muntele Pindu. Întăiul învățator a fost d. C. Furzeanu, care a învățat 5 clase gimnasiale în școlile grecesce, er limba română în mănăstirea românescă Prodromu din sf. munte Athosu. Această școlă are 35 elevi.

A optspredecea școlă s'a deschis în anul 1881 în Nejiopole, oraș pe deplin românescu, de cătră Gușu Nejiopoleanu, și a fost cel dintăi profesor al acestei școli. El este absolvent al gimnasiului grecesc din Bitolia și la școala din Gopeșu, unde a fost ajutor doi ani de zile, și fiindcă numărul elevilor se înmulțise până la 65, s'a numit ca ajutor la acea școlă și d. D. Zografu, care este ca și d. Gusu Nejiopoleanu român din Nejiopole, și a studiat limba română la școala din Bitolia. Numărul elevilor acelei școli este de 35.

A nouăspredecea școlă deschisă a fost gimnasiul din Bitolia, capitala Macedoniei, în luna Martie, anul 1881, cu doi profesori de științe și de limba francesă, d-nii V. Glodariu, ca director, și V. Corvinu. La 1 Septembrie 1882 vine ca director diaconul Ionu Georgescu, care dădea și lecții de limba elenă și religie, cu profesorii A. Bagav, de limba latină și francesă, C. Cairetti de matematică, Agopu Artinianu de limba turcă, V. Petrescu de desen și caligrafia. Apoi vine directoru erăși R. Corvinu, care dădea lecții și de limba latină, română și istoria, d. N. Maimuca de fizică și de limba francesă la clasa III-a și de limba română la clasa I-a, D. I. Ciuli de matematică, de contabilitate și de religia, d. H. Pavliu de limba greacă și de geografie, d. V. Petrescu de limba francesă la clasa I-a și a II-a, de limba turcă, de desen și caligrafia. La înființarea gimnasiului numărul elevilor era de 55, er la 1 Septembrie se urcase la 70¹).

În gimnasiul din Bitolia s'a înființat și un internat în anul 1882, cu 46 bursieri, din cari 40 sunt internați, er 6 stipendiști și stau pe la familii.

Școle de fete.

A douădecea școlă care s'a deschis mai întâi, a fost cea din Ohrida, pe la Decembrie 1878, de învățătore Agatia Apostolescu, absolventă a școlii centrale de fete din Bucuresci. Școala are 35 eleve.

A douăzeci și una școlă s'a înființat în Crușova, pe la sfârșitul anului 1878, de d-ra Victoria Petrescu, absolventă a Asilului Elena Domna, din Bucuresci. Mai târziu demisionându, ea a fost înlocuită de d-ra Sevastia Coloveloni, absolventă și profesora a Asilului din

¹) Suntem informati, că astăzi gimnasiul are 6 clase.

Bucuresci, care acum este directora acestei școli, avându 2 subinstitutoare, pe d-na Zaha Soțu, născută Groiu și pe d-ra Constantina Curti. Această școlă are 90 eleve.

A douăzeci și doua școlă s'a deschis în Gopeșu totu pe la sfârșitul anului 1879, de d-na Elisa N. Cosmescu, născută Petrescu, absolventă a școlii centrale de fete din Bucuresci, care demisionându în luna Septembrie 1883, a fost înlocuită cu d-ra Elisabeta Groiu, fostă institutore la școala de fete din Crușovia. Această școlă are ca la 45 eleve.

A douăzeci și treia școlă a fost deschisă în luna lui Martie 1881, în Vlaho-Clisura, der în realitate nu s'a organizat și nu funcționează regulat decât din luna Februarie 1882, când s'a numit institutore la această școlă d-ra Alexandrina Calotescu, absolventă și pedagogă a Asilului din Bucuresci, care acuma se află directora acelei școli, avându de ajutoră pe d-na Maria Damianovic, născută Trantafilu. Școala numără 57 eleve.

A douăzeci și patra școlă s'a deschis la Bitolia, în luna Martie, anul 1881. Cea d'ântăi institutore a acestei școli a fost d-na Alexandrina Bizanti, și fiindcă numărul elevilor se înmulțise, ajungându până la 70, s'a numit institutore și d-ra Smaranda Diculescu, absolventă a asilului din Bucuresci. Școala are acum 45 eleve.

A douăzeci și cincea școlă s'a înființat la Moloviște, în anul 1881, de d-ra Venera Chircu, fosta institutore la școala de fete din Bitolia, care mai târziu permutându-se la școala de fete din Magarova, a fost înlocuită la școala din Moloviște de d-na Fania Gușu Papa Costa, născută Tono, fosta sub-institutore la școala de fete din Crușova, care este acum și institutora titulară a școlii din Moloviște. Elevele acestei școli sunt în număr de 60.

A douăzeci și șasea școlă s'a deschis în Magarova, totu în anul 1882, de d-ra Sevasta Coloveloni, absolventă și profesora a Asilului din Bucuresci, care mai târziu permutându-se la școala de fete din Crușova, a fost înlocuită de d-ra Venera Chircu. Acum este institutora titulară a școlii din Magarova. Numărul elevilor acestei școli este de douăzeci și două.

A douăzeci și șaptea școlă s'a deschis în Constantinopole la anul 1884. Institutorele acestei școli a fost și este d. Tascu Ilescu, român din Crușova. Școala are 28 elevi cu eleve.

Cea mai mare parte din școlile pe care le-am însemnat precum și gimnasiul cu internatul din Bitolia, au fost înființate prin inițiativa și silințele d-lui Apostolu Mărgărintu, care în luna Augustu 1878, a fost însărcinat de comitetul macedo-român cu inspecțiunea școlilor românesce din Macedonia, și cu direcția în genere a educației și instrucției Românilor din Macedonia, Epiro-Tesalia și Albania, pentru ca poporul român din acele ținuturi, amenințat de pericolul desnaționalizării, să se desvolte în propriul lor element național.

Este de cel mai mare interes pentru noi, de a sprijini cultura și dezvoltarea fraților noștri de peste Balcani, căci, deși suntem despărțiți de ei prin o mare întindere de pământ și prin o naționalitate deosebită de a noastră, totuși este evident, că nu trebuie să lăsam în părăsire acel element românescu, care a dovedit atăta energiă și atăta destoinicie în multele direcțiuni. Într'adeveru cine poate sci, ce ne ascunde viitorul!

(„Conv. Literare“).

Theodoru T. Burada.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

TIMIȘORA, 4 Maiu. — Conferința Românilor, la care au asistat 100 participatori, a ales de delegați pentru conferința din Sibiu și a exprimat alăturarea la opozițiunea moderată din dietă.

ATENA, 4 Maiu. — Scirile din Creta sunt mai favorabile. Ordinea nu s'a turburat er.

ATENA, 4 Maiu. — În mai multe puncte ale Peloponesului și Greciei vestice s'au simțit violente cutremure de pământ.

PARIS, 4 Maiu. — Reprezențațiunea operei „Lohengrin” a avut un succes strălucit. După primul act s'au adus furtunose ovațiuni directorului. Înaintea teatrului s'au adunat vr'o 300 studenți, cari au strigat: „jos cu Wagner! trăiască Francia!” Mulțimea însă a fost împrăștiată de poliția întărită. Plăia a împedat o adunare mai mare de popor.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editoru: Iacobu Mureșianu.
Redactoru responsabilu Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 3 Maiu st. n. 1887

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price/Value.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 20 Aprilie st. v. 1887.

Table with 3 columns: Item description, Cump. (Buy), and vend. (Sell).

Cursulu pleței Braşov

din 4 Maiu st. n. 1887.

Table with 3 columns: Item description, Cump., and Vend.

„Noutăți pentru sezonul de vară!”

Toilete pentru mirese, promenadă și casa se confecționează la

Kovácsnai & Ke esztes

Grand Magazin de mode și confecțiuni pentru dame

Braşov (Piața mare.)

Unde a sosit de curând în mare alegere cele mai noue materii de lână pentru rochii, fabricate indigene și străine, Crep și Cachemir.

Chifonuri de Benedict Schroll, Șirtingu, Julett și Gradl. Pânzării de bambac american în tote lățimile.

Mostre se trimit la cerere gratis și franco.

Nr. 4708—1887.

Publicațiune.

1—3

Anunțările făcute în sensul dispozițiilor § lui 189 al art. de lege XXIII. din anul 1885 a obiectelor de apă și a drepturilor pentru folosirea apei de pe teritoriul orașului Braşov.

Se provocă totu odată cei interesați, ca cel mult până în 31 Maiu a. c. să ascearnă subscrisului magistrat eventualele observațiuni la singuraticile anunțări, totuși însă pentru fiă-care anunțare, în mod separat.

Braşov, 30 Aprilie 1887.

Magistratul orăşenesc.

Avisu d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Downii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și postaultimă.

Dacă se ivesc iregularități la primirea diarului onor. abonați sunt rugați a ne încunoscianța imediat prin carte postale, ca în câtu depinde dela noi, să se delătoreze

ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main columns: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș. Each column contains train routes, times, and station names.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose.